

Kommissionens arbetsprogram för 2016

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har gett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2016, KOM(2015) 610 inklusive bilagor, i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till formerna för kommissionens arbete med att åstadkomma bättre lagstiftning.

Konstitutionsutskottet noterar att kommissionen lägger fram färre förslag än tidigare år och välkomnar att ett ökat fokus läggs på att genomföra, tillämpa och utvärdera den lagstiftning som redan finns.

I yttrandet finns ett särskilt yttrande (SD).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram för 2016

Den 27 oktober 2015 antog kommissionen sitt arbetsprogram för 2016 Dags för nya tag (KOM(2015) 610). Till arbetsprogrammet hör sex bilagor. I arbetsprogrammet, som är Junckerkommissionens andra, framhåller kommissionen att den med utgångspunkt i de politiska riktlinjerna har satt upp sina prioriteringar och har åtagit sig att satsa på de stora frågorna där medborgarna förväntar sig resultat.

Kommissionen framhåller att den sedan förra året har stakat ut riktningen och konkretiserat åtgärderna bl.a. i investeringsplanen, den digitala inre marknaden, den europeiska säkerhetsagendan, den europeiska migrationsagendan, den nya handelsstrategin och den senaste tidens förslag om en fördjupad och stärkt ekonomisk och monetär union.

I arbetsprogrammet fastställer kommissionen de 23 viktigaste initiativen de närmaste tolv månaderna. Kommissionen åtar sig att lägga fram en lagstiftningsagenda med substans och att skissera på ytterligare åtgärder i kommande arbetsprogram. Förberedelser för dessa åtgärder i form av utvärderingar, samråd och konsekvensbedömningar kommer att inledas under 2016.

Kommissionen uppger att den har haft intensiva och konstruktiva diskussioner med Europaparlamentet och rådet för att enas om var tyngdpunkten i lagstiftningen bör ligga. För att få utrymme att fokusera på de prioriterade förslag som har goda utsikter att antas har kommissionen lyft fram några befintliga förslag som snabbt bör antas av Europaparlamentet och rådet. Dessutom anges ett antal förslag som kommissionen avser att dra tillbaka eftersom de inte längre är relevanta, är blockerade eller inte längre har den nödvändiga ambitionsnivån.

Kommissionen understryker att kommissionens åtagande att lagstifta bättre går ut på att se till att EU ingriper på ett sätt som faktiskt skapar nytta i praktiken och att lagstiftningen fungerar effektivt och ändamålsenligt. I arbetsprogrammet finns därför kommissionens planer för att se över centrala delar av den befintliga lagstiftningen och se till att den är ändamålsenlig och får ett verkligt genomslag i praktiken. I arbetsprogrammet förtecknas också viktigare lagstiftning som börjar tillämpas under 2016. Kommissionen betonar att ett av dess viktigaste ansvarsområden är att övervaka EU-lagstiftningen och vid behov se till att den verkligen tillämpas.

Under det andra året av kommissionens mandatperiod är inriktningen oförändrat tydlig: att agera stort i de stora frågorna och bli bättre på genomförandet och att agera litet i de små frågor som inte behöver hanteras gemensamt på EU-nivå. Med detta arbetsprogram bekräftar kommissionen sin beslutsamhet att arbeta tillsammans med Europaparlamentet och rådet för att

nå de resultat som européerna förväntar sig. Med tanke på de utmaningar som EU står inför är det dags för nya tag.

Kommissionen påpekar även att den tillsammans med Europaparlamentet och rådet kommer att arbeta för att förhandlingarna om ett nytt interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning ska kunna ingås före årsslutet, för att stärka institutionernas beslutsamhet att stifta bättre lagar och öka insynen i EU:s beslutsfattande samt rusta de tre institutionerna för bättre samarbete i framtiden. Kommissionen framhåller också att dialogen med de nationella parlamenten har intensifierats under det senaste året både genom möten med parlamentsutskott och en stärkt satsning på politisk dialog om utkast till lagstiftningsakter. Kommissionen avser att vidta fler åtgärder för att se till att de nationella parlamenten kan göra sig hörda i EU:s beslutsfattande. Även medborgardialogerna ska byggas ut.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att kommissionen lägger fram färre förslag än tidigare år och välkomnar att ett ökat fokus läggs på att genomföra, tillämpa och utvärdera den lagstiftning som redan finns.

Vid sin behandling av kommissionens agenda om bättre lagstiftning för bättre resultat i november 2015 välkomnade utskottet kommissionens arbete för en bättre lagstiftning och ambitionen att införa mer öppenhet i lagstiftningsprocessen (utl. 2015/16:KU3). Utskottet framhöll att ett öppet och effektivt beslutsfattande främjar den demokratiska legitimiteten. Utskottet framhöll vidare vikten av en ökad öppenhet och insyn i EU:s beslutsprocesser, inte minst när det gäller de s.k. trilogerna, dvs. trepartsförhandlingarna mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet. Utskottet ställde sig också positivt till kommissionens regelförenklingsarbete och att den särskilt avser att uppmärksamma de regler som påverkar små och medelstora företag och överväga enklare regler för dessa. Regelförenklingsarbetet får enligt utskottet dock inte leda till att arbetstagares rättigheter försvagas, till försämringar vad gäller arbetsmiljö eller till försvagat miljö- och konsumentskydd, även om regelförenklingar bör övervägas även på dessa områden.

Utskottet noterade vidare att kommissionen i agendan om bättre lagstiftning framhöll att varje förslag ska åtföljas av en bättre motivering, särskilt att förslagen ska innehålla mer ingående förklaringar av hur initiativen svarar mot principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Såsom utskottet flera gånger tidigare har framhållit leder uteblivna eller bristande motiveringar utifrån subsidiaritetsprincipen till att riksdagen och andra nationella parlament får svårt att fullgöra sin fördragsenliga skyldighet att se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Enligt utskottets mening utgör detta en svaghet i lagstiftningsprocessen inom unionen.

Inom ramen för konstitutionsutskottets årliga uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i riksdagen har flera utskott vid skilda tillfällen påpekat

att kommissionen allt oftare lägger fram förslag till förordningar i stället för direktiv, vilket minskar handlingsutrymmet för de nationella parlamenten att anpassa lagstiftningen på EU-nivå till de skiftande konstitutionella förutsättningarna i varje enskilt medlemsland.

Mot bakgrund av att kommissionen önskar föra en politisk dialog direkt med de nationella parlamenten påminner utskottet om att den politiska dialogen mellan kommissionen och Sverige sker genom regeringen som är ansvarig inför riksdagen. Det är endast inom ramen för subsidiaritetskontrollmekanismen som riksdagen med stöd av fördragen kan kommunicera direkt med kommissionen. Utskottet vill understryka att det är angeläget att de nationella parlament som av konstitutionella skäl inte har möjlighet att delta i den politiska dialogen inte missgynnas.

Stockholm den 14 januari 2016

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Maria Abrahamsson (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Patrick Reslow (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Mathias Sundin (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Emilia Töyrä (S) och Lisbeth Sundén Andersson (M).

Särskilt yttrande

Kommissionens arbetsprogram för 2016 (SD)

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

Vi vidhåller vad vi framförde tidigare i vårt särskilda yttrande vid behandlingen av kommissionens agenda om bättre lagstiftning (utl. 2015/16:KU3). Vi är bl.a. kritiska till att de s.k. trilogerna, dvs. treparts-förhandlingarna mellan EU:s institutioner, är slutna. Enligt vår mening bör det råda full insyn i lagstiftningsprocessen genom att alla möten, innehållet i dem och deltagarna vid dem publiceras i god tid på förhand och genom att säkerställa att information om vad som förevarit på mötena snabbt och fullständigt görs tillgängligt för allmänheten på samtliga språk som talas i unionens medlemsländer.